

Z e s ł a n i e c

NR 81

PISMO ZARZĄDU GŁÓWNEGO
ZWIĄZKU SYBIRAKÓW

ROK 2020

Spis treści

- **Dmitriy Panto**
*Funkcjonowanie urzędu
spieckomendantur NKWD w północnym
Kazachstanie w latach 1936-1956.....*3
 - **Ks. Błażej Michalewski**
*Anna Rudnicka – polska bohaterka
wiary z Tajycy.....*13
 - **Antoni Kuczyński**
*Wędrujący księża.....*21
 - **Tadeusz Isański**
*Historycy Kazachstanu z Naukowo-
Badawczego Centrum Usznej Historii
przy Uniwersytecie Pedagogicznym
im. Abaja w Ałmaty dokumentują
polskie ślady.....*37
 - **Grzegorz Pełczyński**
*Kazachstańscy Polacy. Compendium....*63
- RELACJE Z ZESŁANIA**
- **Lucja Walczak**
*Głód był nie do zniesienia.....*69
- KRONIKA**
- **Antoni Kuczyński**
*Publikacje
Anny Milewskiej-Młynik.....*75
- REGAŁ Z KSIĄŻKAMI**
- „Wojna i Pamięć”, nr 1/2019.
Czasopismo Muzeum II Woj.
Światowej w Gdańsku,
Gdańsk 2019.
(**Maria Magdalena Blombergowa**).....85
 - Anatol Diaczyński, *O tych
zapomnianych powiedzcie choć słowo*,
Brzezia Łąka 2019.
(**Małgorzata Dziura**).....92

Od redakcji

Różnorodność naszych związków z odległym Kazachstanem posiada długą oraz zróżnicowaną tradycję stanowiącą podstawowe źródło wiedzy o polskiej diasporze w tym „stepowym kraju”. Badania naukowe z tego zakresu napotykały w czasach tzw. Polski Ludowej na wielorakie ograniczenia i dopiero po zmianach władzy oraz systemu politycznego w 1989 r. stało się możliwe podjęcie tej tematyki wcześniej uznawanej za politycznie niepoprawną.

Udostępnienie szerszemu ogółowi wiadomości z tego zakresu miało szczególne znaczenie poznawcze pograżające niejednokrotnie czytelników w sferę przeżyć osobistych oraz bolesnej pamięci o zesłaniach na Syberię w latach 1940-1941 i w inne rozległe obszary Związku Sowieckiego. Choć autorzy tych relacji przekazali nieraz fragmentaryczne opisy swego zesłańczego losu, mimo to posiadają one istotną wartość źródłową. Także i w tym numerze „Zesłańca”, w jego tradycyjnej już części „Relacje z zesłania”, znajduje się takie wspomnienie z przyczynowo-skutkowego łańcucha polskich związków z Kazachstanem, które powielekroć pograżają czytelnika realiami przeżyć z wielkiej mapy zesłańczych dróg i bezdroży! W tym właśnie przejawia się rola osobistego dokumentu, w którym faktografia przenika się z linią życiowych doświadczeń ich autorów.

Znaczącym odniesieniem do problemów poznawczych z tego zakresu są również publikowane w tym „Zesłańcu” artykuły: D. Panto pt. „Funkcjonowanie urzędu spieckomendantur NKWD w północnym Kazachstanie w latach 1936-1956” oraz T. Isańskiego pt. „Historycy

Na okładce: Grupa dzieci przygotowana przez ks. Władysława Bukowskiego do Pierwszej Spowiedzi i Komunii Świętej w Karagandzie. Reprodukacja z książki Antoniego Kuczyńskiego pt. *Polacy w Kazachstanie...*, Krzeszowice 2014 (s. 1); świadectwo szkolne Stanisława Stykowskiego ze szkoły w Czulakkurganie. (s. 4). Zdjęcie pochodzi z zbiorów Tadeusza Isańskiego.

Kazachstanu z Naukowo Badawczego Centrum Ustnej Historii przy Uniwersytecie Pedagogicznym im. Abaja w Ałmaty”, a także ks. B. Michalewskiego o Annie Rudnickiej – polskiej bohaterce wiary w Tajynczy, G. Pełczyńskiego o kazachstańskich Polakach i inne.

Związki polsko-kazachskie to obszerny fragment naszej historii. Przed laty Władysław Jan Sokołowski, ambasador RP w Kazachstanie we wstępie do książki „W stepie dalekim. Polacy w Kazachstanie”, Poznań-Ałmaty 2006/2007 napisał: „Ta książka to odruch pamięci o tych, którzy współczuli i pomagali. To cenny, jak lata temu okruch chleba ma dłoni kazachskiej kobiety, wyciągniętej ku polskiemu dziecku, wywiezionemu z rodzinnego domu w Białorusi i na Ukrainie”.

Oddając w ręce czytelników ten numer naszego pisma dziękuję autorom za interesujące publikacje oraz wszystkim, którzy przysłużyli się do jego edycji

*W imieniu redakcji
Antoni Kuczyński*

POMOC
POLAKOM
NA WSCHODZIE

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
w ramach Zadania publicznego dotyczącego pomocy Polonii i Polakom za granicą.

Wydawca: Zarząd Główny Związku Sybiraków, ul. Chmielna 15, lok. 107, 00-021 Warszawa, tel. 22/827 93 71. **Redakcja:** A. Dobroński, A. Dzieńkiewicz, M. Dziura, A. Głowacki, G. Pełczyński; redaktor naczelny: A. Kuczyński; sekretarz redakcji: M. B. Kuczyńska. **Wykonawca:** skład, druk i oprawa — QUAESTIO Przemysław Włodarczyk. **Copyright nazwy:** „Zesłanie” by A. Kuczyński. **Adres redakcji:** ul. Bystrzycka 61/3; 54-215 Wrocław, tel. 71/ 72 880 88, e-mail: bakucz@op.pl